

KIMYO DARSLARIDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Matyakubov Azamat Quvondiqovich – o'qituvchi

Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti

Аннотация. Maqolada ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, nostandart vaziyatlarda mustaqil ravishda qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirish maqsadida o'qitishning asosiy interfaol usullari haqida umumiy ma'lumot berilgan. Kimyo darslarida interfaol o'qitish usullarining ayrimlaridan foydalanishga misollar keltirilgan.

Калит so'zlar: interfaollik, interfaol o'qitish usullari, interfaol ta'lim.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ ХИМИИ

Матякубов Азамат Кувондиқович, ўқитувчи

Ташкентский областной Чирчикский государственный педагогический институт

Аннотация. В статье представлен обзор основных интерактивных методов обучения с целью повышения качества обучения, развития у обучающихся творческих способностей, умения самостоятельно принимать решения в нестандартных ситуациях. Приводятся примеры использования отдельных видов интерактивных методов обучения на уроках химии.

Ключевые слова: интерактивность, интерактивные методы обучения, интерактивное обучение.

Bugungi kunda har bir fan kabi □Kimyo□ fanini o□qitish ham o'quvchilarning ichki motivatsion sohasini, o'quv faoliyati, kognitiv faolligi va mustaqilligini rivojlantirishni ta'minlaydigan shart-sharoitlarni yaratishga qaratilgan maktab kimyo ta'limida pedagogik texnologiyalarni izlashga bag'ishlanishi zarur. 2021-2025-yillarda ta'limni rivojlantirish konsepsiyasiga muvofiq, zamonaviy ta'limning eng muhim va dolzarb vazifalaridan biri raqobatbardosh shaxsni tayyorlashdir[4,5]. Maktab kimyo ta'limiga kelsak, ushbu kontsepsiyani amalga

oshirish bir qator muammolarga duch keladi. Kimyo o'qitishning eng muhim muammolari orasida fanni o'rganishga ajratilgan soatlarni doimiy ravishda qisqartirish va uni kimyoni ilgari o'rganish (propedevtika kurslari) yoki o'qitish orqali tenglashtirish imkoniyatini ajratib ko'rsatish kerak. Bundan tashqari, kimyo fanini o'rganishga bo'lgan qiziqishning pasayishi tendentsiyasi va motivatsiyaning etishmasligi kimyo o'qitishning asosiy bosqichining davlat standartini o'zlashtirishga yordam bermaydi. Shuni ta'kidlash kerakki, kimyo eng qiyin umumiy ta'lim fanlaridan biridir. Kimyo bo'yicha hatto boshlang'ich maktab kursini ham muvaffaqiyatli o'zlashtirish oson emas. Shuning uchun o'qituvchining vazifasi har bir o'quvchini kognitiv ehtiyojlarning shakllanishi va rivojlanishini ta'minlaydigan faol faoliyatga jalb qilishdir[1,2,3].

Yuqoridagi muammolarni hal qilish nafaqat barqaror ijobiy motivatsiyani shakllantirishga yordam beradigan, balki kimyoviy ta'lim davlat standartini amalga oshirishni ta'minlaydigan yangi pedagogik texnologiyalarni izlash va ishlab chiqishda ko'rinadi. Ta'kidlash joizki, mavjud vaziyatdan chiqish yo'li murakkab va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarisiz imkonsiz bo'lib, ularning ta'lim jarayoniga joriy etilishi uni faollashtiradi va dars davomida individual sharoit yaratadi [6,7]. Kimyoni o'qitishda kompyuter texnologiyalaridan foydalanish yangi materialni o'rganish darslarida (ma'ruza uchun taqdimotlar), ko'nikma va ko'nikmalarni rivojlantirishda (o'quv testlari), shuningdek, kimyoviy seminarlarda samarali bo'ladi [8,9]. Ushbu faoliyat doirasida o'quvchilarning yangi materialni an'anaviy usul bo'yicha va interfaol texnologiyalardan foydalangan orqali o'zlashtirishlarini taqqoslashga harakat qilindi.

Interfaol usullarning belgilari:

1. Muloqat - aqliy faoliyat;
2. Fikriy intellektuallik;
3. Kengaytirilgan muloqat;
4. Tanlash erkinligi;
5. Muvaffaqiyatli vaziyatni yaratish;
6. Ijobiylik va optimistik baholash;

7. Refleksiya

Tadqiqot mavzusi mavzuni o'qitish metodikasi edi:

Tema. «Eritmalar. Eritmadagi moddalarning massa ulushi bo'yicha hisoblash "Vaziyatli muammolarni hal qilish.

1-vazifa. Tibbiyotda bor kislotasi (H_3BO_3) (sassolin) uzoq vaqt davomida tomoqni chayish uchun 2-3% li eritmalar shaklida, malham va kukunlarda ishlatilgan, chunki, antiseptik xususiyatlarga ega. Ammo, hozirgi vaqtda, aniqlangan nojo'ya ta'sirlar tufayli, undan foydalanishga cheklovlar qo'yilgan. Bor kislotaning massa ulushi 3% bo'lgan 250 g eritma tayyorlash uchun necha gramm bor kislotasi va suv olish kerak?

2-vazifa. 1960-yillarda jarrohlar tomonidan qo'llanilgan birinchi qon o'rnini bosuvchi vosita 0,85% suvli natriy xlorid eritmasidan foydalanilgan edi. Tuzning massa ulushi 0,85% bo'lgan 550,6 g eritma olish uchun suv hajmi va natriy xloridning massasini hisoblang[10].

Mavzular “Nometalllar”, “Kislotalar. Kislotalarning kimyoviy xossalari.

“Baskervillar iti”, “Dante cho'qqisi” badiiy filmlaridan videokliplar bilan ishlash. Savol oldindan beriladi: "Mualliflar kimyoviy nuqtai nazardan qanday xatoga yo'l qo'yishgan? CHuqur fikrlab, javobingizga izoh qoldiring[11].

Mavzu “Oksidlanish-qaytarilish reaksiyalari”.

Haqiqiy tajribalardan tashqari, men videokliplardan foydalanaman. Bu holda videokliplarni namoyish qilish darsda vaqtni tejash, ko'rinishni oshirish uchun amalga oshiriladi. Talabalarga har bir namoyish uchun savollar berildi, ular videoni tomosha qilish orqali javob olishlari mumkin edi. Oxir-oqibat, ular oksidlanish-qaytarilish reaksiyalarining tenglamalarini to'g'ri yozishlari va ulardagi koeffitsientlarni tartibga solishlari kerak edi[12].

Shunday qilib, interfaol texnologiyalar va materiallardan foydalanish o'quvchilarning bilim faolligini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, ko'rinishni oshiradi, materialni idrok etishni osonlashtiradi, shuningdek, talabalarning motivatsiyasi va o'quv jarayonining umumiy samaradorligiga foydali ta'sir ko'rsatadi.

Yuqoridagilarni umumlashtirib, quyidagi xulosalar chiqarish mumkin:

1. Interfaol shakl va usullar innovatsion boʻlib, oʻquvchilarning bilish faoliyatini faollashtirishga, oʻquv materialini mustaqil idrok etishga yordam beradi.

2. Ular muloqot qobiliyatlarini rivojlantiradi, oʻquvchilar oʻrtasida hissiy aloqalarni oʻrnatishga yordam beradi, tarbiyaviy vazifani beradi, chunki ular jamoada ishlashga oʻrgatadi, oʻrtoqlarining fikrini tinglaydi.

3. Ular oʻquv faoliyatida oʻquvchilar shaxsini oʻz-oʻzini anglash sharti hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Чернобельская, Г. М. Методика обучения химии в средней школе / Г. М. Чернобельская. - М. : ВЛАДОС, 2000. - 336 с.

2. Багрова, Н. В. Компьютерные технологии как средство индивидуализации процесса обучения / Н. В. Багрова // Химия в школе. - 2013. - № 8. - С. 31–34.

3. Бражникова, А. М. Применение ИКТ в процессе обучения химии / А. М. Бражникова // Информационные технологии для Новой школы. - СПб : Региональный центр оценки качества образования и информационных технологий, 2014. – Т. 4. – С. 29–31.

4. Atqiyayeva S. I., Komilov K.U. Developing intellectual capabilities of students in teaching chemistry. Международный научно-образовательный электронный журнал «ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ». 2021, Выпуск №10 (том 3), 684-692 стр.

5. Badalova S. I., Komilov Q. U., Kurbanova A. J. Case technology in chemistry lessons. Academic Research in Educational Sciences. 2020, Vol. 1 No. 1. . Page 262-265.

6. Badalova S. I., Komilov Q. U., Kurbanova A. J. Intellectual training of students of technical institute. Academic Research in Educational Sciences. 2020, Vol. 1 No. 1. Page 266-274.

7. Курбанова Г. Дж. Интеграция химии и русского языка// Касб-хунар таълими. 2019. №2. 36-40 бетлар.

8. Элмуратов Б. Математика для изучения химии в техническом ВУЗе. Материалы международной конференции/ Шымкент. 2019. №2. Стр.239-242.
9. Yodgarov B. Applying ICT for improvement general chemical education// Society and innovations.2021. №4. Page 258-263.
10. Рустамова Х.Н., Эштурсунов Д.А. Роль информационных и коммуникационных технологий в обучении общей и неорганической химии // «Экономика и социум». 2021. №5(84).
11. Kurbanova A.Dj., Komilov K.U. Case-study method for teaching general and inorganic chemistry// Academic Research in Educational Sciences.2021.№6. Pade 436-443.
12. Komilov K.U., Kurbanova A.Dj. Umumiy va anorganik kimyoni o‘qitish jarayonida talabalarni intellektual qobiliyatini shakllantirish// Academic research in educational sciences. 2021. №4-maxsus son, 73-78 b.
13. Atqiyayeva, I. S., Kurbanova A.Dj., Komilov, Q. O., Fayziyev, X. Kimyoni o‘qitishda o‘quvchilarning intellektual imkoniyatlarini rivojlantirishda elektron taqdimotlarning qo‘llanilish// Academic research in educational sciences. 2021. №4-maxsus son, 47-52 b.